Климатско собрание Скопје

Фасилитаторски план и агенда

Сесија 4

Сабота, 30 март, 2024 г.

Место: Хотел Солун, Скопје

Време	Мин	Точка на агенда	Содржина	Одговорен	Материјал/Техника
4 сесија, сабота 30 март 2024					
09:00 – 09:30	**30‘**	**Подготовка на конференциската сала**	– Подготовка на табли (флипчарти) – Уредување на к.сала според потребите на Собранието – Поставување на материјали – Подготовка на работни маси – Подготовка на простор за регистрација – Подготовка на техничка опрема – Прием на учесници и упатување до место за регистрација – Регистрација на учесници	Организациски тим	Проверка на листа со материјали Список на учесници со потпис Лепливи точки
		Поздравување и преглед на содржина			

Време	Мин	Точка на агенда	Содржина	Одговорен	Материјал/Техника
09:30 – 10:00	**30‘**	**Поздравување од модератор** **Преглед на третата сесија**	− Официјално поздравување од модераторот, односно главниот фасилитатор − До каде сме со Собранието − Организација на ден и време − Останати логистички информации (кафе пауза, ужина) **Прашања за трета сесија (случаен избор на најмалку две лица од маса):** 1. Што намјногу ве замисли од претходната сесија? Зошто? 2. Дали разговаравте со некого на темата? (пријатели, семејство, колеги, итн)? 3. Што поконкретно разговаравте со таа личност/личности? Какви реакции добивте и како тие размислуваат? 4. Како овие разговори влијаеја на вашето размислување за она што се разговараше за време на првата сесија? Зошто? 5. Доколку во текот на изминативе две недели дополнително читавте или истраживте, што прочитавте/научивте? 6. Дали и како тоа се одрази на вашето размислување во врска со темата?	Модератор	Модераторот избира по случаен избор најмалку две лица од секоја маса
		Вовед во темата: Аерозагадување во Скопје и јавното здравје			
10:00		**Претставување на експерти**	Воведување во предавањето за јавно здравје во Скопје, со цел сите учесници да се стекнат со исто познавање на темата. Претставување на експерти: - **д-р Трајче Стафилов**, експерт за еко-токсикологија - **Проф. д-р Михаил Кочубовски,** специјалист по хигиена – Раководител на Оддел за здравствена екологија	Модератор	Модераторот да ги претстави експертите на учесниците и да ги потсети додека слушаат да фаќаат белешки, да запишуваат прашања или размислувања **Презентацијата ќе трае до 10-20 минути, проследена со 3-**

Време	Мин	Точка на агенда	Содржина	Одговорен	Материјал/Техника
			- **Прим. Др. Спец. Фадил Цана**, инфектолог, директор на Универзитетска клиника за инфективни болести и фебрилни состојби, Скопје. - **Александра Димова Манчевска**, УНДП Проект: Справување со загадувањето на воздухот во Скопје - **Дарко Блинков,** генерален инспектор за животна средина - **Проф. д-р Гордана Ристовска,** Институт за јавно здравје на Република Сверна Македонија, Медицински факултет Скопје		**минутна дискусија/коментар од секој друг панелист.**
10:00 – 10:20	**20‘**	**Излагање на експерт 1: Др. Трајче Стафилоф, експерт по еко-токсикологија**	**Др. Трајче Стафилоф, експерт еко-токсикологија** - Идентификација на жаришта за изложеност на загадување на воздухот во урбани средини во Скопје. - Интеграција на геохемиски податоци со мониторинг на квалитетот на воздухот за засилена проценка на ризикот за јавно здравје. - Поврзување на изворите на загадување на воздухот со ефектите врз човековото здравје: увиди од геохемијата на животната средина. - Трендови во следењето на квалитетот на воздухот: искористување на напредни аналитички техники и геопросторни технологии. - Стратегии за ублажување за намалување на загадувањето на воздухот и подобрување на јавното здравје: лекции научени од Балканот.	Експерт	Презентација од експертот
10:20 – 10:40	**20’**	**Излагање на Михаил Кочубовски, специјалист по хигиена - Раководител на Оддел за**	**Михаил Кочубовски, специјалист по хигиена** - Влијанија на PM2.5 врз здравјето на граѓаните во Скопје: проценка на предвремена смртност и приеми во болница. - Економските трошоци на загадување на воздухот: општествено оптоварување и финансиско влијание во Скопје. - Можни сценарија за намалување на PM2.5: проценка на	Експерт	Презентација од експертот

Време	Мин	Точка на агенда	Содржина	Одговорен	Материјал/Техника
		здравствена екологија	здравствените и економските придобивки. - Постигнување на стандарди за квалитет на воздухот на ЕУ и СЗО: импликации за јавното здравје и политиката. - Квалитет на податоци во проценката на загадувањето на воздухот: Обезбедување на точност и сигурност. - Стратегии за подобрување на квалитетот на воздухот во урбаните средини: пристапи за соработка и интервенција.		
10:40 – 11:00	**20‘**	**Излагање на Прим. Др. Спец. Фадил Цана, инфектолог, директор на Универзитетска клиника за инфективни болести и фебрилни состојби, Скопје.**	**Прим. Др. Спец. Фадил Цана, инфектолог** - Влијанието на загадувањето на воздухот врз здравјето: респираторни заболувања, кардиоваскуларни заболувања и невролошки нарушувања. - Епидемиолошки докази: примери од секојдневието од линкот меѓу загадувањето на воздухот и негативни здравствени исходи. - Важноста од рано откривање на болести поврзани со загадувањето на воздухот. Потреба од насочени програми за скрининг за ранливите популации, вклучително и деца, стари лица и лица со претходно постоечки состојби.	Експерт	Презентација
11:00 – 11:20	**20‘**	**Пауза за кафе**	Надзор и организација на угостителските услуги Неформална комуникација со учесниците	Учесници и цел тим	
11:20 – 11:40	**20‘**	**Излагање на Александра Димова, Проектен менаџер, УНДП**	**Александра Димова, Проектен менаџер, УНДП** - Резултати од проектот “Справување со загадувањето на воздухот во Скопје”. - Имплементација на експерименти за промена на однесувањето за справување со загадувањето на воздухот: научени лекции и најдобри практики. - Стратегии за ангажирање на заедницата и достапност: мобилизирање на граѓаните за еколошка акција. - Градење капацитети за организациите на граѓанското општество.	Експерт	Презентација

Време	Мин	Точка на агенда	Содржина	Одговорен	Материјал/Техника
			- Дизајнирање на решенија за Скопје фокусирани на граѓанинот.		
11:40 - 12:00	**20'**	**Дарко Блинков, генерален инспектор за животна средина**	**Дарко Блинков,** генерален инспектор за животна средина - Како функционира „Загадувачот плаќа“ и како работи инспекторатот за да провери дали индустријата ги почитува еколошките прописи? - Како да се погрижиме принципот „Загадувачот плаќа“ да се применува доследно? - Што ќе се случи доколку компанијата не се придржува? - Со какви проблеми се соочува инспекторатот кога се обидува да ги спроведе еколошките стандарди? - Како да се обезбеди 24/7 функционирање на мерните станици во Скопје?		
12:00 - 12:20	**20'**	**Проф. д-р Гордана Ристовска Институт за јавно здравје**	**проф. д-р Гордана Ристовска,** Институт за јавно здравје на Република Сверна Македонија, Медицински факултет Скопје - Краток преглед на дискусијата за здравствени ефекти во Делфи групата за аерозагадување и здравствени ефекти.		
12:20 - 12:30	**10'**	**Излагање на Пеце Ристевски, учесник**	- Предизвиците со времето и климата на градот Скопје, влијанието на климатски промени врз јавното здравје	учесник - експерт	Презентација
12:30 – 13:15	**45'**	**Групна дискусија за досегашното експертско излагање**	Фасилитаторите обезбедуваат по три самолепливи ливчиња на учесниците и ги замолуваат да напишат по два-три збора или фраза за она тукушто го слушнале од експертите, по една реченица или фраза на едно ливче Експертите поминуваат покрај масите за време на групната дискусија Фасилитаторите ги собираат самолепливите ливчиња и ги групираат по тема на флипчарт Модераторот ги поставува следниве прашања: – Зошто го избравте овој збор/фраза?	4 експерти модератор, 2 лица со микрофони	Презентација

<table>
<tr><th>Време</th><th>Мин</th><th>Точка на агенда</th><th>Содржина</th><th>Одговорен</th><th>Материјал/Техника</th></tr>
<tr><td></td><td></td><td></td><td>– Кои се најзагрижувачки прашања според вас кога станува збор за јавно здравје?
– Зошто?
– Дали има други прашања кои не се споменати досега на сесијата?
– Што мислите, кој треба да биде најодговорен за справувањето со јавното здравје?

Модераторот ги запишува одговорите на флипчарт

Дополнителни прашања засновани на одговорите од флипчартот:
– Зошто го кажавте ова?
– Прашајте за неспоменатите, како влада, бизниси, еколошки организации, јавноста
– Што мислите дека работат и придонесуваат?
– Што би требало да направат и допринесат?
– Што мислите дека ги поттикнува или попречува да преземат нешто?
– Кои заеднички вредности им се потребни на луѓето за да се справат со загадувањето на воздухот?

– Какви разлики постојат на глобално ниво во однос на локално ниво?</td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>13:15 – 14:00</td><td>45‘</td><td>Генерирање на прашања

Експертите одговараат</td><td>– Фасилитаторот бара од учесниците да разговараат во своите групи за прашања кои би сакале да им ги постават на експертите

– Секоја група треба да ги напише 3-5 прашања на самолепливи ливчиња. Покрај прашањето треба да се наведе и експертот од кој се очекува да одговори (5 минути)

– Фасилитаторите ги собираат ливчињата и соодветно ги групираат на флипчарт

– По генерирање на прашањата, модераторот ја води сесијата за прашања и одговори со читање на прашањата поставени од групите (5 минути)</td><td>Експерти, фасилитатори, учесници, целиот тим</td><td></td></tr>
</table>

Време	Мин	Точка на агенда	Содржина	Одговорен	Материјал/Техника
			– Експертите одговараат на прашањата		
14:00 – 14:30	**30‘**	**Закуски и освежување**	Лесна закуска Неформална комуникација со учесниците	Учесници и цел тим	
		Составување препораки за јавно здравје преку сценарија			
14:30 – 15:30	**60‘**	**Разговарање за различни можности** **Приоритизирање на сценарија**	**Секоја група работи по 3 различни сценарија:** **15 минути за сценарио „Моментална состојба - не правиме ништо“** Модераторот да го споделува сценариото А – Ова е моменталната состојба во градот Скопје во однос на енергетиката. Ова покажува што се случува сега, тековните придобивки и компромиси – Како се чувствувате во врска со ова? – Што мислите дека треба да се промени, имајќи го предвид она што го разговаравме денес? **15 минути на сценарио Б (ограничен напредок)** **15 минути на Сценарио Ц (реален напредок)** Модераторот да ги споделува двете различни идни сценарија – Б и В Овде имаме две различни возможни идни сценарија, со опис како би можело да изгледа, заедно со дополнителните возможни придобивки и компромиси **ПОВТОРЕТЕ ГИ ИСТИТЕ ПРАШАЊА ЗА СЕКОЕ СЦЕНАРИО (околу 15 минути за едно):** Како се чувствувате во врска со ова идно сценарио? Што ви се допаѓа во врска со него? Зошто? За што во врска со ова сценарио не сте сигурни? Зошто?	Модератор Фасилитатор	Испринтани копии од сценаријата Самолепливи точки за гласање (црвени и зелени)

Време	Мин	Точка на агенда	Содржина	Одговорен	Материјал/Техника
			10 минути за да ги споредат сите сценарија Кое најмногу ви се допаѓа? Зошто? Кое најмалку ти се допаѓа? **Оценување на секое сценарио:** **Зелени токени (самолепливи точки)**: Имате 5 зелени токени за да покажете колку мислите дека придобивките од секое сценарио ќе бидат добри за Скопје. Можете да ги ставите како што сакате низ сценаријата - доколку ви се допаднат придобивките на едното многу повеќе од останатите може да ги ставете сите 5 токени на тоа сценарио, или можеби ќе решите да ги распределите токените низ повеќе сценарија **Црвени токени**: Имате 5 црвени токени за да покажете колку мислите дека ќе бидат тешки компромисите за секое сценарио – колку ќе бидат тешки за градот Скопје? Можеби мислите дека еден сет на компромиси е многу потежок од другите, затоа ќе одлучите да ги ставете сите 5 црвени токени на едно сценарио, или можеби ќе решите да ги распределите низ повеќе сценарија		
15:30 – 16:00	**30'**	**Сумирање на сесијата и завршни зборови**	Фасилитаторите ги собираат резултатите на флипчарт - наведувајќи го секое сценарио, со оцени за заедничките придобивки и ограничувања Со секоја група се разговара по пет минути за секоја тема за крајните резултати Приврышување. Модераторот ја завршува сесијата со конечните резултати и навестување што ќе се случува понатаму	Модератор	